

УДК 339.972

Біленко О.В.¹

Аббасов Амрах²

¹ канд. екон. наук, доц. ЗНТУ

² студ. гр. МТУ-215 ЗНТУ

СТРУКТУРА ЕКОНОМІКИ АЗЕРБАЙДЖАНУ

Економіка Азербайджану динамічно розвивалась протягом десяти років, проте в останні роки спостерігається гальмування темпів економічного зростання через девальвацію національної валюти та зниження світових цін на нафту.

За даними Державного комітету статистики Азербайджанської республіки, розмір ВВП країни в 2014 році склав 59 млрд. манатів (понад 75 млрд. доларів США), а в 2015 році - 54,5 млрд. манатів (приблизно 34,8 млрд. доларів). Економіка Азербайджану динамічно розвивалась протягом десяти років, проте в останні роки спостерігається гальмування темпів економічного зростання через девальвацію національної валюти та зниження світових цін на нафту.

За даними Державного комітету статистики Азербайджанської республіки, розмір ВВП країни в 2014 році склав 59 млрд. манатів (понад 75 млрд. доларів США), а в 2015 році - 54,5 млрд. манатів (приблизно 34,8 млрд. доларів США). В доларовому еквіваленті падіння ВВП має величезні масштаби через різке падіння курсу національної валюти в два рази. Таким чином, в 2015 році величина ВВП Азербайджану наблизилась до показника 2007 року (33,5 млрд. доларів). В 2017 році економіка Азербайджану продовжила уповільнення – на 1,4 %, проте ця динаміка знизилась порівняно з рецесією в 3,1 % у 2016 році. Причинам уповільнення було зменшення державних доходів у зв'язку із падінням цін на нафту в 2014-2016 роках, а також пов'язані з цим проблеми в банківському секторі і зменшення обсягів кредитування.

За прогнозами Всесвітнього банку, в 2019 році валовий внутрішній продукт Азербайджану зросте на 1,5 %, а в 2020 році – на 2,6 % завдяки істотним інвестиціям у неенергетичні сектори економіки, що мали місце у 2017-2018 роках.

Азербайджан має розвинутий промисловий сектор, продукція якого складає майже 60 % від ВВП. Країна володіє великими запасами нафти і природного газу, які зосереджено на Апшеронському півострові, а також безпосередньо в Каспійському морі. Також в Азербайджані є поклади залізної руди, сланців, молібдену, декілька мінеральних джерел. У зв'язку з цим найважливішим сектором азербайджанської економіки є нафтова промисловість. Геологічною розвідкою, розробкою родовищ, видобуванням і переробленням нафти в Азербайджані займаються іноземні компанії, зокрема, норвезький Statoil ASA, британський British Petroleum, російський «Лукойл», а також державна нафтова компанія Азербайджанської Республіки (SOCAR). Розробники азербайджанських нафтогазових родовищ об'єднано в консорціум, до якого включено 7 азербайджанських та зарубіжних компаній.

Нафтова промисловість є провідною галуззю, яка забезпечує 40 % ВВП, що обумовлює високий ступінь залежності економіки Азербайджану від коливань цін на нафтову сировину.

В Азербайджані функціонують такі галузі промисловості, як машинобудування, в тому числі високотехнологічне; хімічна, легка, харчова промисловість; металургія; автомобіле- і суднобудування тощо.

Сільське господарство не є дуже розвинутою галуззю азербайджанської економіки та складає лише 5-6 відсотків ВВП щорічно. Водночас кліматичні умови в країні дозволили розвинути тваринництво, шовківництво, бавовництво, чаївництво, виноградарство, овочівництво.

Галуззю, що динамічно розвивається в Азербайджані, є туризм. Цьому сприяє географічне розташування країни на перетині Європи та Азії, а також безвізовий режим для більшості розвинутих та пострадянських країн (окрім Armenії та Туркменістану). Щорічно країну відвідує понад двох мільйонів іноземних туристів, збільшується кількість готелів, об'єктів малого бізнесу, які обслуговують туристичну галузь.

Великі запаси вуглеводнів та дешеві робочі трудові ресурси привертають до Азербайджану іноземний бізнес. Залучення в економіку країни іноземних інвестицій є важливою складовою стратегії економічного розвитку Азербайджанської Республіки, держава формує сприятливий інвестиційний клімат. Зокрема, прийнято пакет законодавчих актів, якими іноземним інвесторам гарантується недоторканість їх власності, рівні з національним бізнесом можливості для розвитку, а також система пільг для іноземних підприємств.

За період з 1995 по 2013 рік в економіку Азербайджану вкладено близько 120 млрд. доларів США, шістдесят відсотків з яких є іноземними інвестиціями. Понад половини цих коштів було спрямовано на розвиток нафтогазового сектору економіки. За обсягами інвестицій в економіку Азербайджану перше місце займає Великобританія (понад 11 % від загального обсягу грошових коштів), потім Росія(майже 7 %), Іран, США, Німеччина.

Основною статтею експорту Азербайджану є нафта (майже 90 %), потім продукція машинобудування, харчування, бавовна, чай. Імпортує Азербайджан зерно, будівельні матеріали, мінеральні добрива, машини, агрегати і обладнання, транспортні засоби, чорні метали, деякі споживчі товари.

Бюджет Азербайджану є дефіцитним, в 2017 році розмір дефіциту склав 1698 млрд. манатів (приблизно 1, 04 млрд. доларів США). Майже тотальна залежність економіки від цін на нафту робить її вразливою до їх коливання, що є негативним явищем.

Середньострокові прогнози розвитку країни є помірно оптимістичними щодо виходу економіки на тренд стійкого зростання і, в майбутньому Азербайджан, який має великий потенціал, відновить темпи зростання й розвитку своєї економіки.в США). В доларовому еквіваленті падіння ВВП має величезні масштаби через різке падіння курсу національної валюти в два рази. Таким чином, в 2015 році величина ВВП Азербайджану наблизилась до показника 2007 року (33,5 млрд. доларів). В 2017 році економіка Азербайджану продовжила уповільнення – на 1.4 %, проте ця динаміка знизилась порівняно з рецесією в 3,1 % у 2016 році. Причинам уповільнення було зменшення державних доходів у зв'язку із падінням цін на нафту в 2014-2016 роках, а також пов'язані з цим проблеми в банківському секторі і зменшення обсягів кредитування.

За прогнозами Всесвітнього банку, в 2019 році валовий внутрішній продукт Азербайджану зросте на 1,5 %, а в 2020 році – на 2,6 % завдяки істотним інвестиціям у неенергетичні сектори економіки, що мали місце у 2017-2018 роках.

Азербайджан має розвинутий промисловий сектор, продукція якого складає майже 60 % від ВВП. Країна володіє великими запасами нафти і природного газу, які зосереджено на Апшеронському півострові, а також безпосередньо в Каспійському морі. Також в Азербайджані є поклади залізної руди, сланців, молібдену, декілька мінеральних джерел. У зв'язку з цим найважливішим сектором азербайджанської економіки є нафтова промисловість. Геологічною розвідкою, розробкою родовищ, видобуванням і переробленням нафти в Азербайджані займаються іноземні компанії, зокрема, норвезький Statoil ASA, британський British Petroleum, російський

«Лукойл», а також державна нафтова компанія Азербайджанської Республіки (SOCAR). Розробники азербайджанських нафтогазових родовищ об'єднано в консорціум, до якого включено 7 азербайджанських та зарубіжних компаній.

Нафтова промисловість є провідною галуззю, яка забезпечує 40 % ВВП, що обумовлює високий ступінь залежності економіки Азербайджану від коливань цін на нафтову сировину.

В Азербайджані функціонують такі галузі промисловості, як машинобудування, в тому числі високотехнологічне; хімічна, легка, харчова промисловість; металургія; автомобіле- і суднобудування тощо.

Сільське господарство не є дуже розвинутою галуззю азербайджанської економіки та складає лише 5-6 відсотків ВВП щорічно. Водночас кліматичні умови в країні дозволили розвинути тваринництво, шовківництво, бавовництво, чаївництво, виноградарство, овочівництво.

Галуззю, що динамічно розвивається в Азербайджані, є туризм. Цьому сприяє географічне розташування країни на перетині Європи та Азії, а також безвізовий режим для більшості розвинутих та пострадянських країн (окрім Armenії та Туркменістану). Щорічно країну відвідує понад двох мільйонів іноземних туристів, збільшується кількість готелів, об'єктів малого бізнесу, які обслуговують туристичну галузь.

Великі запаси вуглеводнів та дешеві робочі трудові ресурси привертають до Азербайджану іноземний бізнес. Залучення в економіку країни іноземних інвестицій є важливою складовою стратегії економічного розвитку Азербайджанської Республіки, держава формує сприятливий інвестиційний клімат. Зокрема, прийнято пакет законодавчих актів, якими іноземним інвесторам гарантується недоторканість їх власності, рівні з національним бізнесом можливості для розвитку, а також система пільг для іноземних підприємців.

За період з 1995 по 2013 рік в економіку Азербайджану вкладено близько 120 млрд. доларів США, шістдесят відсотків з яких є іноземними інвестиціями. Понад половини цих коштів було спрямовано на розвиток нафтогазового сектору економіки. За обсягами інвестицій в економіку Азербайджану перше місце займає Великобританія (понад 11 % від загального обсягу грошових коштів), потім Росія(майже 7 %), Іран, США, Німеччина.

Основною статтею експорту Азербайджану є нафта (майже 90 %), потім продукція машинобудування, харчування, бавовна, чай. Імпортує Азербайджан зерно, будівельні матеріали, мінеральні добрива, машини, агрегати і обладнання, транспортні засоби, чорні метали, деякі споживчі товари.

Бюджет Азербайджану є дефіцитним, в 2017 році розмір дефіциту склав 1698 млрд. манатів (приблизно 1, 04 млрд. доларів США). Майже тотальна

залежність економіки від цін на нафту робить її вразливою до їх коливання, що є негативним явищем.

Середньострокові прогнози розвитку країни є помірно оптимістичними щодо виходу економіки на тренд стійкого зростання і, в майбутньому Азербайджан, який має великий потенціал, відновить темпи зростання й розвитку своєї економіки.